

Ár 2013, föstudaginn 13. desember er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 67/2013**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 24. júlí 2013, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 23. júlí 2013. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. júlí 2013, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 5. september 2013. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 5. september 2013, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 19. september 2013.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 13. desember 2013.

II.

Málsatvik.

Pann 21. maí 2004 var samningur um kaupleigu nr. X undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og sóknaraðila sem leigutaka. Hið leigða voru fjórar nánar tilgreindar bifreiðar. Leigugrunnur var kr. 8.527.011 tengd EUR, gengi 88,17, erlend mynt EUR 96.711. Seljandi var tilgreindur sóknaraðili. Leigutími var frá 10. apríl 2004 til 9. apríl 2009. Gjald í lok leigutíma var kr. 255.810. Tiltekið var að leigutaki greiddi vexti af útborguðu fé kr. 32.257, gengi var miðað við samningsdag 31. mars 2004 og liborvextir á samningsdegi voru 2,02% auk 3,50% álags.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Skuld er kr. 1.009.070, liðurinn „Vextir skldf“ er kr. 1.220.059 og „Vaxtahlut“ er kr. 3.344.417.

Pann 16. júlí 2007 var kaupleigusamningur nr. Y undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og sóknaraðila sem leigutaka. Hið leigða var bifreið. Seljandi var A. Leigugrunnur var kr. 5.300.000, tengt JPY kr. 1.325.000, gengi 0,49255, erlend mynt 2.690.082 og tengt CHF kr. 3.975.000, gengi 50,06475, erlend mynt 79.397,18. Leigutími var frá 10. ágúst 2007 til 9. ágúst 2012 og greiddist leiga tengd JPY, kr.

24.079 á mánuði og tengd CHF, kr. 75.687 á mánuði, samtals kr. 99.765 á mánuði. Gjald í lok leigutíma var kr. 159.000, eða tengt JPY 39.750 og tengt CHF 119.250. Leigutaki greiddi vexti af útborguðu fé kr. 21.327, gjalddagi 10. ágúst 2007, gengi var miðað við samningsdag 12. júlí 2007 og liborvextir á samningsdegi voru 2,11% auk 2,95% álags.

Þann 17. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. Y þannig að ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 99.880 var bætt við eftirstöðvar samnings m.v. kaupgengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. Y þannig að vextir næsta mánuðinn lögðust á höfuðstól og greiddi leigutaki engar greiðslur á því tímabili. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu 2 mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla yrði 15. október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu yrði bætti við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 1.153.614, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 833.250 og „Vaxtahlut“ er kr. 1.929.334.

Þann 20. september 2007 var kaupleigusamningur nr. Z undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og B sem leigutaka. Hið leigða voru þrjár nánar tilgreindar bifreiðar. Leigugrunnur var kr. 6.925.976, vsk. kr. 1.696.864, samtals kr. 8.622.840. Skipting leigugrunns var kr. 4.311.420 tengt JPY, gengi 0,54602, erlend mynt 7.896.085 og kr. 4.311.420 var tengt CHF, gengi 53,52301, erlent mynt 80.552,65. Seljandi var C. Leigutími var frá 10. október 2007 til 9. október 2012. Leiga greidd við undirritun tengd JPY var kr. 862.284 og tengd CHF var kr. 862.284 og þá voru greiðslur frá 10. október 2007 til 9. október 2012 tengdar JPY kr. 62.986 og CHF kr. 65.582. Gjald í lok leigutíma var tengt JPY kr. 103.474 og tengt CHF kr. 103.474. Leigutaki greiddi vexti af útborguðu fé kr. 18.423, gjalddagi 10. október 2007, gengi miðaði við samningsdag 19. september 2007 en liborvextir á samningsdegi voru 1,69% auk 2,95% álags.

Þann 16. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. Z, þannig að skuldbreytt var ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 240.713 og var þeirri fjárhæð bætt við eftirstöðvar samnings miðað við kaupgengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. Z. Samkvæmt greiðsluraðabreytingunni lögðust vextir næsta mánuð á höfuðstól og greiddi leigutaki engar greiðslur á því tímabili. Næsta 100% mánaðargreiðsla yrði 15. október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu var bætt við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi þar sem nýr höfuðstóll er kr. 1.979.806, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 960.798 og „Vaxtahlut“ er kr. 2.441.603.

Þann 20. nóvember 2007 var kaupleigusamningur nr. Þ undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og B sem leigutaka. Hið leigða voru þrjár nánar tilgreinar bifreiðar. Leigugrunnur var kr. 2.950.000. Skipting leigugrunns var kr. 1.475.000 var tengt JPY, miðað við gengi 0,54632, erlend mynt 2.699.883 og 1.475.000 var tengt CHF, gengi 53,71292, erlend mynt 27.460,80. Seljandi var B. Leigutími var frá 10. desember 2007 til 9. júní 2010. Greiðslutilhöggun var með þeim hætti að leiga greidd við undirritun var kr. 295.000 tengd JPY og kr. 295.000 tengd CHF og frá 10.

desember 2007 til 9. júní 2010 voru greiðslur kr. 41.056 tengdar JPY og kr. 41.838 tengdar CHF. Gjald í lok greiðslutíma var kr. 35.400 tengt JPY og kr. 35.400 tengt CHF. Leigutaki greiddi vexti af útborguðu fé kr. 7.079, gjalddagi 10. desember 2007, gengi var miðað við samningsdag 15. nóvember 2007 og liborvextir á samningsdegi voru 1,43% auk 2,95% álags.

Þann 16. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. Þ þannig að leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 159.742 var bætt við eftirstöðvar samningsins miðað við kaupgengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting. Vextir næsta mánuðinn lögðust á höfuðstól og greiddi leigutaki engar greiðslur á því tímabili. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samningsins næstu tvo mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla átti að vera 15. október 2009 en mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu var bætt við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 2.358.627, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 206.877 og „Vaxtahlut“ er kr. 361.483“.

Þann 20. nóvember 2007 var kaupleigusamningur nr. Æ undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og B, sem leigutaka. Hið leigða var kranabifreið og dráttarvél. Leigugrunnur var kr. 4.400.000, vsk. kr. 1.078.000, samtals kr. 5.478.000. Skipting leigugrunns var þannig að kr. 2.739.000 voru tengdar JPY, gengi 0,54632, erlend mynt 5.013.545 og kr. 2.739.000 voru tengdar CHF, gengi 53,71292, erlend mynt 50.993,32. Seljandi var B. Leigutími var frá 10. desember 2007 til 9. júní 2010. Greiðslutilhögun var þannig að vsk greiddur við undirritun var kr. 539.000 tengdur JPY og kr. 539.000 tengdur CHF, leiga greidd við undirritun var kr. 440.000 tengd JPY og kr. 440.000 tengd CHF, greiðslur frá 10. desember 2007 til 9. júní 2007 voru kr. 61.236 tengdar JPY og kr. 62.403 tengdar CHF. Gjald í lok leigutíma var kr. 52.800 tengt JPY og kr. 52.800 tengt CHF. Leigutaki greiddi vexti af útborguðu fé kr. 10.558, gjalddagi 10. desember 2007, gengi miðað við samningsdag var 15. nóvember 2007 og liborvextir á samningsdegi voru 1,43% auk 2,95% álags.

Þann 16. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. Æ þannig að skuldbreytt var ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 238.164 og var þeirri fjárhæð bætt við eftirstöðvar samnings miðað við kaupgengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. Æ þannig að vextir næsta mánuð lögðust við höfuðstól og greiddi leigutaki því engar greiðslur á því tímabili. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu tvo mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla var 15. október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu yrði bætt við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupsamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 3.486.881.

Þann 18. mars 2008 var kaupleigusamningur nr. Ö undirritaður af varnaraðila sem leigusala og sóknaraðila sem leigutaka. Hið leigða voru þrjár nánar tilgreindar bifreiðar. Leigugrunnur var kr. 3.700.000 en kr. 1.850.000 voru tengdar JPY og kr. 1.850.000 voru tengdar CHF. Seljandi var sóknaraðili. Leigutími var frá 10. apríl 2008 til 9. apríl 2010. Leiga greidd við undirritun var kr. 350.000 tengd JPY og kr. 350.000 tengd CHF, greiðslur frá 10. apríl 2008 til 9. apríl 2010 voru kr. 65.015 tengdar JPY og 66.035 tengdar CHF. Gjald í lok leigutíma var kr. 45.000 tengt JPY

og kr. 45.000 tengt CHF. Leigutaki greiddi hlutaleigu/vexti af útborguðu fé frá útborgunardegi, grunnengi/vísitala miðaðist við útborgunardag samnings og liborvextir á samningsdegi voru 1,68% auk 3,30% álags.

Þann 17. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. Ö þannig að ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 90.807 var bætt við eftirstöðvar samnings miðað við kaupengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. Ö þannig að vextir næsta mánuðinn legðust á höfuðstól og greiddi því leigutaki engar greiðslur á þeim tíma. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu tvo mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla var 15. október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu var bætt við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 1.087.650, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 182.436 og „Vaxtahlut“ 591.162.

Þann 2. maí 2008 var kaupleigusamningur nr. R undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og sóknaraðila sem leigutaka. Hið leigða var nánar tilgreind bifreið. Leigugrunnur var kr. 3.250.000 en kr. 1.625.000 var tengd JPY og kr. 1.625.000 var tengd CHF. Seljandi var C. Leigutími var frá 10. maí 2008 til 9. maí 2013. Greiðslutilhögun var með þeim hætti að leiga greidd við undirritun var kr. 325.000 tengd JPY og kr. 325.000 tengd CHF en greiðslur frá 10. maí 2008 til 9. maí 2013 voru kr. 24.822 tengdar JPY og kr. 25.899 tengdar CHF. Gjald í lok leigutíma var kr. 39.000 tengt JPY og kr. 39.000 tengt CHF. Leigutaki greiddi hlutaleigu/vexti af útborguðu fé frá útborgunardegi. Grunnengi/vísitala gjaldmiðla miðaðist við útborgunardag samnings og liborvextir á samningsdegi voru 1,60% auk 5,00% álags.

Þann 17. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. R þannig að ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 36.244 var bætt við eftirstöðvar samnings miðað við kaupengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. R þannig að vextir næsta mánuðinn legðust á höfuðstól og greiddi því leigutaki engar greiðslur á því tímabili. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu 2 mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla var 15. október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu var bætt við eftirstöðvar samnings/láns.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 1.582.257, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 397.974 og „Vaxtahlut“ er kr. 797.225.

Þann 26. maí 2008 var kaupleigusamningur nr. S undirritaður milli varnaraðila sem leigusala og sóknaraðila sem leigutaka. Hið leigða var nánar tiltekin bifreið. Leigugrunnur var kr. 1.250.000 en kr. 625.000 var tengt JPY og kr. 625.000 var tengt CHF. D var seljandi. Leigutími var frá 10. júní 2008 til 9. júní 2011. Greiðslutilhögun var með þeim hætti að leiga greidd við undirritun var kr. 125.000 tengd JPY og kr. 125.000 tengd CHF en greiðslur frá 10. júní 2008 til 9. júní 2011 voru kr. 15.067 tengdar JPY og kr. 15.443 tengdar CHF. Gjald í lok leigutíma var kr. 15.000 tengt JPY og kr. 15.000 tengt CHF. Leigutaki greiddi hlutaleigu/vexti af útborguðu fé frá útborgunardegi, grunnengi/vísitala gjaldmiðla miðaðist við útborgunardag samnings og liborvextir á samningsdegi voru 1,56% auk 5,00% álags.

Þann 17. apríl 2009 var gerð skuldbreyting á kaupleigusamningi nr. S þannig að ógreiddum leigugreiðslum/afborgunum að upphæð kr. 22.877 var bætt við eftirstöðvar samnings miðað við kaupgengi.

Þann 6. júlí 2009 var gerð tímabundin greiðsluraðabreyting á kaupleigusamningi nr. S þannig að vextir næsta mánuðinn lögðust á höfuðstól og greiddi því leigutaki engar greiðslur á því tímabili. Leigutaki greiddi 50% af mánaðargreiðslu samnings næstu tvo mánuði. Næsta 100% mánaðargreiðsla var 15 október 2009. Mismun á hlutagreiðslu og heildargreiðslu var bætt við eftirstöðvar samnings.

Fyrir liggur endurreikningur á umræddum kaupleigusamningi. Nýr höfuðstóll er kr. 101.579, liðurinn „Vextir skldf.“ er kr. 134.197 og „Vaxtahlut“ er kr. 242.749.

Þann 1. janúar 2008 varð samruni milli félaganna M sem yfirtökufélags og B sem yfirtekens félags.

Þann 15. febrúar 2012 óskaði sóknaraðili eftir því við starfsmann varnaraðila að hann hlutaðist til um að sóknaraðili fengi sem fyrst leiðréttingu á kaupleigusamningum í samræmi við dóm Hæstaréttar sem féll þann dag, varðandi vaxtaútreikning aftur í tímann. Starfsmaður varnaraðila kvað allt á frumstigi og margt væri óljóst, en einhver tími væri í að niðurstaða lægi fyrir. Í framhaldinu óskaði sóknaraðili eftir því að fá að vera snemma í ferlinu. Nokkur tölvupóstsamskipti hafa átt sér stað milli sóknaraðila og varnaraðila í framhaldinu.

Þann 4. júlí 2013 sendi varnaraðili sóknaraðila riftun eignaleigusamninga nr. T1 142487, T2 142868, T3 143992, T4 143999, T5 144001, T6 144441, T7 146151, T8 146548, T9 146820, T10 147318, T11 147666, T12 151624, T13 152115, T14 152965, T15 153710, T16 153732.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 23. júlí 2013.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að úrskurðað verði að varnaraðila beri að endurreikna höfuðstól kaupleigusamninga M nr. X, Y, Z, Þ, Æ, Ö, R og S út frá þeirri forsendu að þeir séu ekki tengdir gengi erlendra gjaldmiðla. Við endurútreikninginn verði miðað við þá vexti sem upprunalega var um samið og raunverulega voru greiddir en ekki aðra vexti, t.d. vexti Seðlabanka Íslands skv. 1. másl. 4. gr. laga nr. 38/2001, sbr. lög nr. 151/2010.

Sóknaraðili bendir á að mál þetta varði átta kaupleigusamninga sóknaraðila og varnaraðila. Til einföldunar verði fjallað ítarlega um einn þeirra, samning nr. Y, en sömu málsástæður og rök eigi við um þá alla að breyttu breytanda.

Sóknaraðili vísar til þess að samningssamband aðila hafi verið með þeim hætti að varnaraðili hafi lánað sóknaraðila fé til kaupa á tækjum sem sóknaraðili hafi notað til atvinnurekstrar síns. Til hagræðingar og til þess að tryggja efndir lánsins hafi varnaraðili verið skráður eigandi tækjanna á samningstíma. Við greiðslu lokagjalds hafi hinn formlega skráði eignarréttur færst frá varnaraðila til sóknaraðila.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili hafi viðurkennt ólögsmæti gengistryggingar kaupleigusamninganna við sóknaraðila, með endurútreikningi kaupleigusamninga

fyrirtækisins, í kjölfar dóma Hæstaréttar í málum nr. 92/2010 og 153/2010. Það sé því óumdeilt að varnaraðila hafi borið að endurreikna samningana, en eftir standi að ákvarða réttar forsendur útreikningsins.

Bendir sóknaraðili á að Hæstiréttur hafi fallist á réttmæti tiltekinnar aðferðar við endurútreikning samninga sem tengdir hafi verið gengi erlendra gjaldmiðla andstætt ákvæðum laga nr. 38/2001. Í dómi réttarins í máli nr. 464/2012 hafi niðurstaðan verið sú að afborganir af höfuðstól skuldarinnar sem lántaki hafi innt af hendi til og með þeirri dagsetningu, sem fjármálafyrirtækið miðaði endurreikning sinn við, kæmu að fullu til frádráttar höfuðstól lánsfjárhæðarinnar, sem hvorki bæri gengistryggingu né annars konar verðbætur. Þá hafi rétturinn slegið því föstu að fjárhæð greiddra vaxta hefði ekki áhrif á þennan útreikning enda teldust þeir að fullu greiddir. Niðurstaða Hæstaréttar hafi að þessu leyti verið til staðfestingar fordæmis úr máli réttarins nr. 600/2011.

Sóknaraðili vísar til þess að dómur hafi gengið í Hæstarétti í máli nr. 50/2013, þar sem tekist hafi verið á um uppgjör kaupleigusamnings. Fjármálafyrirtækið hafi endurreiknað skuld viðskiptavinarins með svipuðum hætti og varnaraðili í máli þessu. Hæstiréttur hafi vísað til meginreglu kröfuréttar um að kröfuhafi sem hafi fengið minna greitt en hann hafi átt rétt til ætti kröfu á hendur skuldara um vangreiðsluna. Hins vegar væru undantekningar frá meginreglunni, m.a. um að fullnaðarkvittun gæti valdið því að kröfuhafi glataði frekari kröfu. Greiðslutilkynningar fjármálafyrirtækisins og yfirlit vegna hveðrar greiðslu viðskiptavinar hafi verið jafnað til þess að fyrir lægi fullnaðarkvittun vegna hveðrar greiðslu. Sömu skilyrði séu uppi um vaxtagreiðslur sóknaraðila af kaupleigusamningum varnaraðila. Hæstiréttur hafi talið að aðstöðumunur hafi verið á fyrirtækjunum og það stæði fjármálafyrirtækinu nær að bera áhættu af þeim mistökum sem leitt hafi til vangreiðslu vaxtanna. Hið sama eigi við um félögin sem komi að máli þessu. Þá hafi Hæstiréttur talið að viðskiptavinurinn hafi verið í góðri trú um lögmæti skuldbindingarinnar og þar með að greiðslurnar hafi falið í sér réttar og fullar efnidir af hans hálfu. Þetta skilyrði sé einnig uppfyllt í tilviki kaupleigusamninga sóknaraðila og varnaraðila.

Vísar sóknaraðili til þess að öll skilyrði þess að fullnaðarkvittanir varnaraðila leysi sóknaraðila undan frekari kröfu vegna vaxta af kaupleigusamningum fyrirtækjanna tveggja séu uppfyllt. Samkvæmt þessu beri varnaraðila að endurreikna samningana út frá þeirri forsendu að miðað verði við þá vexti sem upprunalega hafi verið samið um og hafi verið raunverulega greiddir af hálfu sóknaraðila.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi endurreiknað kaupleigusamninga við sóknaraðila í febrúar 2011. Samkvæmt yfirliti hafi eftirstöðvar samnings nr. Y fyrir endurreikning verið kr. 6.861.536 en kr. 1.153.614 að honum loknum. Á annarri síðu fylgiskjalsins sé endurútreikningurinn svo sundurliðaður í greiðslur, eftirstöðvar og vexti. Þar sjáist að vaxtagreiðslur sóknaraðila séu teknar upp aftur í tímann og reiknaður „Vaxtahluti“. Ekki sjáist hvernig vaxtahluti hveðrar greiðslu sé fenginn, en mismunur heildargreiðslu og vaxtahluta myndi „Afborgunarhluta“. Reiknaður afborgunarhluti dragist svo frá höfuðstól skuldarinnar hvern gjalddaga. Því sé ljóst að við endurreikning varnaraðila hafi þegar greiddir vextir verið teknir upp afturvirkir, þrátt fyrir að sóknaraðili hefði undir höndum fullnaðarkvittun fyrir greiðslu þeirra.

Sóknaraðili vísar til endurútreiknings varnaraðila á samningi nr. Y. Þar séu raunverulega greiddir vextir skv. greiðslukvittunum í dálkinum „Vextir skldf“, samtals kr. 833.250. Í dálkinum „Vaxtahlut“ hafi varnaraðili hins vegar reiknað afturvirkir vexti Seðlabanka Íslands á skuldina, samtals kr. 1.929.334. Sóknaraðili telur

að samkvæmt réttum endurreikningi, sem gerð sé krafa um í máli þessu um að varnaraðili framkvæmi, eigi félagið rétt á mismuni fjárhæðanna tveggja, samtals kr. 1.096.084 í tilviki samnings nr. Y, með dráttarvöxtum frá viðmiðunardagsetningu útreiknings varnaraðila, 8. febrúar 2011.

Sóknaraðili telur í ljósi þess sem að framan greini að varnaraðila beri að endurreikna kaupleigusamninga fyrirtækjanna í samræmi við þær forsendur sem slegið hafi verið föstum í tilvitnuðum dómum Hæstaréttar. Ofgreiðslur sóknaraðila af samningunum hafi valdið félaginu miklu tjóni og því afar brýnt að framkvæmd samninganna verði leiðrétt, t.a.m. til að sóknaraðili geti nýtt inneign sína vegna ofgreiðslu kaupleigusamninganna til skuldajöfnunar við meinta skuld fjármögnunarleigusamnings. Varnaraðili hafi hins vegar neitað að fylgja framangreindum fordæmum og borið fyrir sig óvissu sem sóknaraðili telji ekki vera til staðar.

Sóknaraðili vísar til reglna um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti fjármálafyrirtækja nr. 670/2013. Samkvæmt 2. gr. sé markmið reglnanna að stuðla að því að fjármálafyrirtæki séu rekin á heilbrigðan og eðlilegan hátt með hagsmuni viðskiptamanna, hluthafa og stofnfjáreigenda og alls þjóðarbúsins að leiðarljósi. Framganga varnaraðila gagnvart sóknaraðila hafi hins vegar einkennst af þvingunum, töfum og þvermóðsku við að leiðrétta ólögmeta viðskiptahætti.

Sóknaraðili telur að riftun varnaraðila á fjármögnunarleigusamningunum sé ennfremur atлага gegn sóknaraðila, andstæð lögum um fjármálafyrirtæki, einkum 19. gr. og reglum nr. 670/2013, sér í lagi 2. gr., 1. 2. og 6. tölul. 9. gr. og 10. gr. Sóknaraðili kveðst leggja fram ábendingu til Fjármálaeftirlitsins um þessa viðskiptahætti varnaraðila samhliða kvörtun þessari.

Sóknaraðili gerir þá kröfu að úrskurðað verði að varnaraðila beri að endurreikna kaupleigusamninga félaganna í samræmi við lög nr. 38/2001 og fordæmi Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012 og 50/2013. Um kröfugerð vísist til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 15/2012.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili haldi því fram að sóknaraðili hafi ekki gert grein fyrir því hvers eðlis krafa sóknaraðila hafi verið gagnvart sóknaraðila, hvenær hún hafi verið lögð fram eða hvenær varnaraðili hafi hafnað henni. Sóknaraðili bendir á að hann hafi lagt fram tölvupóstsamskipti og vísað til þeirra í kvörtuninni. Þar sjáist glöggst að sóknaraðili hafi ítrekað gert sömu og svipaðar kröfur á hendur varnaraðila og gerðar séu í kvörtun til nefndarinnar, án fullnægjandi viðbragða frá varnaraðila. Ljóst sé að uppfyllt sé það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndarinnar að ekki hafi tekist að leysa málið með sátt.

Bendir sóknaraðili á að varnaraðili beri fyrir sig að óvissa ríki um þessa samninga og beðið sé úrlausnar dómstóla um ýmis ágreiningsefni. Sóknaraðili fær ekki séð að þessi málsástæða leiði til þess að vísa beri kröfum sóknaraðila frá nefndinni, líkt og varnaraðili haldi fram. Engin þeirra greina samþykkt nefndarinnar sem varnaraðili vísi til leiði til þess að nefndin geti ekki úrskurðað um ágreining sem dómstólar hafi ekki fjallað um samkvæmt einhliða mati fjármálafyrirtækja. Slík niðurstaða myndi leiða til þess að fjármálafyrirtæki gætu fengið öllum kvörtunum viðskiptamanna sinna vísað frá nefndinni með því að bera þessa málsástæðu fyrir sig.

Vísar sóknaraðili til þess að dómstólar hafi fjallað um ágreiningsefnið með skýrum hætti, líkt og gerð sé grein fyrir í kvörtun sóknaraðila til nefndarinnar. Hins vegar verði ekki fram hjá því litið að þetta ágreiningsefni tilheyri efnishlið málsins.

Sóknaraðili telur kröfugerð sína afar skýra. Gerð sé krafa um að nefndin úrskurði að varnaraðila beri að endurreikna höfuðstól tiltekinna kaupleigusamninga sóknaraðila. Síðari málsgrein kröfunnar lúti að þeim forsendum sem miða beri endurútreikninginn við í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 464/2012 og 50/2013. Vísar sóknaraðili til úrskurðar úrskurðarnefndarinnar í máli nr. 15/2012 þar sem sambærilegar kröfur hafi hlotið efnismeðferð.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili telji að hafna beri kröfu sóknaraðila þar sem „krafa sóknaraðila miðast [...] ekki við [...] fullnaðarkvittanir“. Þetta kveður sóknaraðili rangt. Krafa sóknaraðila lúti einmitt að því að samningarnir verði endurreiknaðir miðað við að hann hafi fullnaðarkvittanir undir höndum fyrir þær vaxtagreiðslur sem hann hafi innt af hendi samkvæmt einhliða fyrirmælum varnaraðila.

Sóknaraðili bendir á að kröfugerð hans feli ekki í sér að nefndin endurreikni samningana eða kveði á um það hvaða greiðslur sóknaraðila hafi falið í sér fullnaðarkvittanir. Kröfugerðin beinist að því að varnaraðila verði gert að endurreikna samningana í samræmi við tiltekin dómafordæmi. Að fengnum slíkum úrskurði megi takast á um það fyrir hvaða greiðslur sóknaraðili hafi fullnaðarkvittanir.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili endurtaki í athugasemdum sínum sjónarmið um að rétt sé að bíða eftir niðurstöðu dómsmála sem rekin séu fyrir dómstólum. Varnaraðili hafi hins vegar ekki tilgreint nein slík mál eða hvenær niðurstöðu sé að vænta. Raunveruleiki sé að varnaraðili hafi einfaldlega tekið þá ákvörðun að aðhafast ekkert til að réttlæta hlut sóknaraðila vegna ólögþráttar gengistryggingar kaupleigusamninga. Sú málsástæða að rétt sé að bíða eftir ótilgreindum fordæmum sé ekkert annað en fyrirsíttur og tilraun til að komast undan skyldum sem varnaraðili beri gagnvart sóknaraðila sem fjármálafyrirtæki.

Sóknaraðili vísar til þess að þeir dómur sem þegar hafi gengið hafi falið í sér fullnægjandi dómafordæmi þess efnis að varnaraðila beri að endurreikna kaupleigusamninga sína við sóknaraðila. Varðandi þau rök varnaraðila að ekki sé ljóst hvort vanskil hafi áhrif á fullnaðarkvittanir sé ítrekað að nefndinni verði ekki falið að endurreikna samninga aðila og kröfugerð sóknaraðila feli ekki í sér slíka beiðni. Einungis sé þess farið á leit að nefndin kveði á um skyldu varnaraðila til að rétta hlut sóknaraðila. Að fengnum úrskurði þess efnis geti varnaraðili gefið út bráðabirgðaútreikning þar sem miðað verði við að vanskil ógildi fullnaðarkvittanir fyrir einstökum greiðslum. Sem fyrr segi sé hægt að takast á við um endurreikning varnaraðila að því búnu.

Sóknaraðili bendir á að varnaraðili geri athugasemdir við þá útreikninga sem sóknaraðili hafi lagt fram með kvörtun sinni. Það skuli ítrekað að ekki sé gerð krafa um að nefndin kveði á um rétta stöðu samninganna í krónum og aurum talið. Útreikningar sóknaraðila gegni því hlutverki að sýna þá hagsmuni sem hann hafi af úrlausn málsins. Það dugi einfaldlega ekki lengur að varnaraðili komist upp með að neita honum um uppgjör í samræmi við gildandi rétt. Það beri líka að athuga að varnaraðili hafi ekki lagt fram sína tillögu að útreikningum í samræmi við nefnd dómafordæmi. Þar til varnaraðili hafi lagt fram sína aðferðafræði hafi gagnrýni hans á aðferð sóknaraðila lítið vægi. Í þessari málsástæðu kristallist grundvöllur málsins. Varnaraðili hafi ekki áhuga á því að málefni sóknaraðila hljóti sanngjörn úrslit, heldur dragi ágreiningsmál viðskiptamanna eins og kostur sé, einblíni á formsatriði og

gagnrýni á einstök atriði í málatilbúnaði viðskiptamanns í stað þess að leggja sjálfur fram tillögur að sanngjörnum málalokum.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfum sóknaraðila verði vísað frá nefndinni með vísan til 5. og 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Til stuðnings aðalkröfu sinni vísar varnaraðili til þess að það sé skýrt skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndarinnar að fjármálafyrirtæki hafi áður hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki, sbr. 5. gr. samþykktu nefndarinnar.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili geri ekki grein fyrir því í kvörtun sinni hvers eðlis krafa sóknaraðila hafi verið gagnvart varnaraðila, hvenær meintri kröfu hafi verið beint að varnaraðila eða hvenær varnaraðili hafi hafnað henni. Þegar af þeim ástæðum beri að vísa kröfum sóknaraðila frá nefndinni með vísan til 5. og 6. gr. sbr. 7. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Vísar varnaraðili til þess að í kjölfar dóma Hæstaréttar í málum nr. 153/2010 og 471/2010 og setningar laga nr. 151/2010 um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu o.fl. hafi varnaraðili tekið ákvörðun um að endurreikna alla gengistryggða kaupleigusamninga, þ.á.m. þá samninga sem sóknaraðili telji upp í kröfugerð sinni. Hafi endurreikningarnir verið í samræmi við þá línu sem gefin hafi verið í fyrrgreindum dómum og ákvæði fyrrgreindra breytingarlaga.

Bendir varnaraðili á að síðan þá hafi fallið dómur í öðrum málum er varði kaupleigusamninga fjármálafyrirtækja, þ.á.m. mál sem varði svokallaðar fullnaðarkvittanir. Séu þetta dómur Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012 og 50/2013. Í öllum þessum málum sé rakin sú meginregla kröfufurttarins að kröfuhafi, sem fengið hafi minna greitt en hann hafi rétt til í lögskiptum aðila, eigi viðbótarkröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt hafi verið. Þá hafi verið gerð grein fyrir undantekningu frá þeirri reglu þess efnis að fullnaðarkvittun kröfuhafa geti að vissum skilyrðum uppfylltum valdið því að hann glati frekari kröfu. Í niðurstöðukafla dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012 megi sjá að eitt veigamesta atriði sem rétturinn hafi lagt til grundvallar þegar metið sé hvort réttlæt看legt sé að beita áðurnefndri undantekningarreglu, hafi verið það hvort fjárhæð viðbótarkröfu um vexti væri umtalsverð en rétturinn hafi talið svo vera í báðum tilvikum en í umræddum málum hafi verið um að ræða kaupleigusamninga til lengri tíma sem séu ekki alls kostar sambærilegir þeim samningum sem sóknaraðili vísi til í kröfugerð sinni.

Bendir varnaraðili á að í dómi Hæstaréttar í máli nr. 464/2012 séu gefnar ákveðnar leiðbeiningar um hvernig beri að reikna hlutfall viðbótarkröfunnar. Sé tekið mið af umræddri reikniáferð komi í ljós að styttri samningar eða sambærilegir og þeir sem hér séu til umfjöllunar hafi borið með sér hlutfall sem geti ekki talist umtalsvert og hafi oft á tíðum verið neikvætt. Í dómi héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2657/2011 hafi þessi skilningur á niðurstöðum fyrri dóma verið staðfestur og talið að þar sem hlutfall viðbótarkröfunnar hafi ekki getað talist umtalsvert og leiddi ekki til verulegrar röskunar á fjárhagslegum hagsmunum stefnanda þá gæti

undantekningar-reglan um gildi fullnaðarkvittana ekki komið í veg fyrir að stefndi gæti krafist stefnanda um viðbótargreiðslur fyrir liðna tíð.

Vísar varnaraðili til þess að með dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi Hæstiréttur þó breytt niðurstöðu héraðsdómsins og talið að vegna aðstöðumunar aðila málsins þá stæði það fjármálafyrirtækinu nær að bera áhættu af þeim aðstæðum sem leitt hefðu til þess að vextirnir hefðu verið vangreiddir. Í umræddu máli sé þó ekki tekið af skarið um hvaða útreikningsaðferðum beri að beita enda hafi fjárkröfu áfrýjanda í málinu verið hafnað á þeim grundvelli að virða yrði lögskipti aðila sem eina heild og að af gögnum málsins hafi verið ljóst að áfrýjandi hafi ekki að öllu samanlögðu ofgreitt af skuld sinni á þessu tímabili.

Af öllu ofangreindu telur varnaraðili ljóst að mikil óvissa hafi ríkt um útreikningsaðferðir í þessum málum en þess beri að geta að niðurstaða úr dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi ekki legið fyrir fyrr en 30 maí sl. Þá liggja enn ekkert fyrir um hvort greiðsludráttur hafi áhrif á gildi fullnaðarkvittana og ýmislegt fleira. Enn séu mál í gangi fyrir dómstólum sem skeri vonandi úr um þessa óvissuþætti málsins.

Varnaraðili bendir á að þrátt fyrir þá óvissu sem enn ríki í þessum málum þá hafi varnaraðili tekið ákvörðun um að hefja endurreikninga á sambærilegum samningum og legið hafi til grundvallar í dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013. Þetta hafi fyrst komið fram í tilkynningu varnaraðila þann 3. júní sl. og með frekari útskýringum þann 2. september sl. Í umræddum tilkynningum sé nánari grein gerð fyrir því til hvaða samninga verði horft fyrst, en það séu samningar sem hafi verið með gengisviðmiði þar sem festa sé komin á framkvæmd samnings, hann óbreyttur frá upphafi og greiðslur verið í skilum. Því næst komi til leiðréttingar í þeim tilvikum og á þann hátt sem við eigi, samningar með breyttum skilmálum sem hafi alltaf verið í skilum. Þá sé í tilkynningunni ennfremur áréttað að beðið sé frekari dómafordæma áður en hægt verði að meta endanleg áhrif á samninga félagsins, m.a. sem reyni á gildi fullnaðarkvittana við ýmsar aðstæður, s.s. við vanskil o.fl.

Vísar varnaraðili til þess að mikil óvissa hafi ríkt og ríki enn um þessa samninga og beðið sé úrlausna dómstóla um þau ágreiningsefni sem enn ríki óvissa um. Varnaraðili hafi ítrekað bent sóknaraðila á þessa stöðu mála eins og sjá megi á þeim samskiptum sem sóknaraðili hafi lagt fram með kvörtun sinni. Hafi varnaraðili því ætíð svarað fyrirspurnum sóknaraðila hvað endurreikninga samninganna varði og bent á að beðið sé niðurstöðu úr dómsmálum er varði umrædd ágreiningsefni. Hafi því ekki komið til að fyrirspurnum hafi verið hafnað og beri af þeim ástæðum að vísa kröfum sóknaraðila frá nefndinni með vísan til 5. og 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Varnaraðili bendir ennfremur á að kröfugerð sóknaraðila sé afar óljós og kvörtunin í heild sinni illa upplýst enda láti sóknaraðili hjá líða að skila inn stöðluðu málskotseyðublaði nefndarinnar en leggi þess í stað fram greinargerð þar sem ekki sé fjallað um nauðsynlega þætti varðandi forsendur fyrir umfjöllun nefndarinnar.

Vísar varnaraðili til þess að krafa sóknaraðila sé á þá leið að höfuðstólar tiltekinna kaupleigusamninga M verði endurreiknaðir út frá þeirri forsendu að þeir séu tengdir gengi erlendra gjaldmiðla og að við endurútreikninginn verði miðað við þá vexti sem upprunalega hafi verið um samið og raunverulega hafi verið greiddir, en ekki aðra vexti, t.d. vexti Seðlabanka Íslands skv. 1. málsl. 4. gr. laga nr. 38/2001, sbr. lög 151/2010. Í málsatvikum sé því svo lýst að eftir uppkvaðningu dóms Hæstaréttar í máli nr. 600/2011 hafi sóknaraðili krafist þess að kaupleigusamningar hans við varnaraðila yrðu endurreiknaðir í samræmi við að höfuðstóll þeirra væri

óverðtryggður. Þá segi þar enn fremur að aðilar hafi jafnframt deilt um lögmæti þess að endurreikna þegar greiddar vaxtagreiðslur aftur í tímann. Í málsatvikum sé einnig fjallað um fjármögnunarleigusamninga milli sóknar- og varnaraðila og að réttarágreiningi vegna þeirra hafi verið vísað til héraðsdóms Reykjavíkur. Haldi sóknaraðili því fram í því sambandi að varnaraðili muni ekki aðhafast um endurreikning í ágreiningsmálum sóknaraðila nema að fengnum úrskurðar- eða dómsorðum þar um en varnaraðili hafi hins vegar lýst yfir riftun fjármögnunarleigusamninganna. Af þessum sökum segi sóknaraðili sér nauðsynlegt að kvarta til úrskurðarnefndarinnar yfir viðskiptaháttum varnaraðila.

Varnaraðili telur að eins og sjá megi af ofangreindu sé afar erfitt að glöggva sig á í hverju kvörtun sóknaraðila felist nákvæmlega. Sé með öllu óljóst hvort sóknaraðili sé að krefjast endurreiknings á þegar endurreiknuðum samningi, endurreiknings á vöxtum gegn ákvæðum settra laga, undanþágu frá meginreglu kröfuréttar í samræmi við niðurstöðu Hæstaréttar í máli nr. 600/2011, hvort hann sé að kvarta yfir riftun varnaraðila á fjármögnunarleigusamningum sem þegar séu til umfjöllunar hjá dómstólum eða almennt yfir viðskiptaháttum varnaraðila.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi enn fremur lagt fram fjöldann allan af skjölum sem í fyrsta lagi hafi ekki fylgt með eintaki varnaraðila í kvörtun sóknaraðila og í öðru lagi virðist megnið af skjölunum ekki varða kvörtun sóknaraðila. Þetta hafi gert varnaraðila afar erfitt um vik að svara umræddri kvörtun enda hafi hann þurft að byrja á að verða sér út um þau gögn sem hann hafi ekki fengið afhent með kvörtuninni og að því loknu reyna að koma þeim heim og saman við kvörtun sóknaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að sóknaraðili geri kröfu um að úrskurðað verði að varnaraðila beri að endurreikna höfuðstól samtals átta þar tilgreindra kaupleigusamninga. Í kvörtun sinni fjalli sóknaraðili þó einungis um einn samning af þessum átta, þ.e. samning nr. Y. Þessi nálgun sóknaraðila sé afar villandi enda sé það rangt sem hann haldi fram í kvörtun sinni að sömu sjónarmið eigi við um alla samningana. Þannig sé um að ræða samninga frá mismunandi tímabilum sem hafi að geyma mismunandi ákvæði. Þá geti enn fremur skipt máli hvort samningur hafi verið uppgreiddur fyrir upphaflegan endurútreikning í kjölfar dóms Hæstaréttar í máli nr. 153/2010 en í þeim efnum vísist m.a. til tilkynningar varnaraðila frá 2. september sl.

Varnaraðili bendir á að í kvörtuninni sé einnig vísað til ýmissa fylgiskjala sem séu númeruð frá 17-25 en varnaraðili hafi ekki fengið fylgiskjöl 17-25 afhent, hann hafi hins vegar fengið afrit af fylgiskjali nr. 37 sem hann hafi komist að á síðari stigum að væru líklegast samhljóða fylgiskjölum nr. 17-25 þótt hann hafi enga staðfestingu þar um. Af þessum sökum hafi varnaraðili þurft að eyða ómældum tíma í að verða sér út um, fara yfir og stemma af umrædd fylgiskjöl.

Vísar varnaraðili til þess að sóknaraðili geri kröfu um að höfuðstóll samninganna verði endurreiknaður og að við endurreikninginn verði miðað við samningsvexti. Í málsástæðum miði sóknaraðili hins vegar við að samningarnir verði endurreiknaðir í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012 og 50/2013. Þetta skjóti óneitanlega skökku við þar sem umræddir dómur geri ekki ráð fyrir að samningarnir séu endurreiknaðir miðað við samningsvexti heldur sé einungis fjallað um þá undantekningarreglu frá meginreglu kröfuréttar að fullnaðarkvittun geti að vissum skilyrðum uppfylltum valdið því að kröfuhafi glati rétti sínum til frekari kröfu vegna vangreiðslna á samningum. Kæmu nýir útreikningar því til með að taka mið af þeim fullnaðarkvittunum sem sóknaraðili geti sýnt fram á að hann hafi undir höndum.

Jafnframt bendir varnaraðili á að í dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 sé vikið frá þeim útreikningsaðferðum sem legið hafi til grundvallar í fyrri málum. Þá beri enn fremur að benda á að sú aðferð sem sóknaraðili telji að beita eigi um útreikninga samninganna sé sú sama og byggt hafi verið á í dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 og Hæstiréttur hafi ekki fallist á. Það sé því ljóst að sóknaraðili sé sjálfur í óvissu um hvernig haga beri umræddum útreikningum.

Af öllu ofangreindu telur varnaraðili ljóst að kröfugerð sóknaraðila sé svo óljós og illa upplýst í heild sinni að hún uppfylli engan veginn lágmarkskröfur um skýrleika, skv. e-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina. Beri af þeim ástæðum að vísa málinu frá nefndinni.

Til stuðnings varakröfu sinni vísar varnaraðili til þess að krafa sóknaraðila eigi ekki við nokkur rök að styðjast. Engin fordæmi séu fyrir slíkum endurreikningum og hafi sóknaraðili ekki sýnt fram á nein rök þess efnis að endurreikna beri samningana með þessum hætti. Þau rök og dómafordæmi sem sóknaraðili vísi til í kvörtun sinni eiga öll við um þá undantekningarreglu frá meginreglu kröfurettar að fullnaðarkvittun geti að vissum skilyrðum uppfylltum valdið því að kröfuhafi glati rétti sínum til frekari kröfu vegna vangreiðslna á samningum. Ætti krafa sóknaraðila því að miðast við þær fullnaðarkvittanir sem hann gæti sýnt fram á að hann hefði undir höndum. Krafa sóknaraðila miðist hins vegar ekki við slíkar fullnaðarkvittanir og hafi hann enn fremur ekki sýnt fram á að hann hafi slíkar kvittanir undir höndum. Beri þegar af þessum ástæðum að hafna kröfu sóknaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að ríkt hafi mikil óvissa um endurreikninga þeirra samningsforma sem hér séu til umfjöllunar. Sé hér ítrekað það sem fram komi í tilkynningu varnaraðila frá 2. september að varnaraðili hafi þegar hafið endurreikninga á þeim samningum sem falli að forsendum dóms Hæstaréttar í máli nr. 50/2013.

Áréttar varnaraðili að nú séu rekin mál sem skera eigi úr um þau ágreiningsefni sem út af standi. Meðal annars sem varði áhrif vanskila á fullnaðarkvittanir o.s.frv.

Bendir varnaraðili á hvað samninga sóknaraðila varði þá sé um að ræða greiðsludrátt á flestum gjalddögum leigugreiðslna samninganna. Komi því áfallnir dráttarvextir og í mörgum tilfellum innheimtukostnaður til viðbótar við leigugreiðslur samninganna. Sé því ekki samræmi á milli greiðsluseðla varnaraðila og greiðslna sóknaraðila og því óljóst hvaða áhrif það hafi á gildi fullnaðarkvittana eða útreikninga samninganna. Áfallna dráttarvexti og innheimtukostnað megi sjá á öllum endurreikningum samningsins.

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi á engan hátt sýnt fram á með hvaða hætti endurreikna eigi umrædda samninga. Þá geri sóknaraðili engan greinarmun á samningum sem hafi verið uppgreiddir fyrir upphaflegan endurreikning samninganna en önnur sjónarmið gildi um þá samninga, sbr. tilkynning varnaraðila frá 2. september. Enn fremur geri hann hvorki grein fyrir þeim greiðsludrætti sem orðið hafi á leigugreiðslum samninganna né þeim mismun sem sé á greiðsluseðlum varnaraðila og greiðslu sóknaraðila en engin fordæmi liggi fyrir um gildi fullnaðarkvittana þegar um vanskil á samningum sé að ræða.

Varnaraðili telur að með hliðsjón af framangreindu og þar sem sóknaraðili hafi ekki lagt fram nein rök eða fordæmi þess efnis að reikna beri samninga hans samkvæmt þeim forsendum sem hann setji fram í kröfu sinni beri að hafna kröfum sóknaraðila.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili haldi því fram að hann eigi rétt á mismun tveggja fjárhæða samkvæmt upphaflegum endurreikningi sammingsins, þ.e. fjárhæðar skv. dálknum „Vextir skldf“ og dálknum „Vaxtahlut“, eða samtals kr. 1.096.084, ásamt dráttarvöxtum frá viðmiðunardagsetningu útreikningsins.

Telur varnaraðili ljóst að umræddur útreikningur sé í engu samræmi við kröfugerð sóknaraðila, í engu samræmi við dómafordæmi og eigi í raun ekki við nokkur rök að styðjast. Beri því ennfremur að hafna kröfum sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurreikningi á kaupleigusamningum sóknaraðila nr. X, Y, Z, Þ, Æ, Ö, R og S hjá varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði vísað frá á grundvelli 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Samkvæmt 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki.

Þann 15. febrúar 2012 óskaði sóknaraðili eftir því við starfsmann varnaraðila að hann hlutaðist til um að sóknaraðili fengi sem fyrst leiðréttingu á kaupleigusamningum í samræmi við dóm Hæstaréttar sem féll þann dag, varðandi vaxtaútreikning aftur í tímann. Starfsmaður varnaraðila kvað allt á frumstigi og að margt væri óljóst, en einhver tími væri í að niðurstaða lægi fyrir. Í framhaldinu óskaði sóknaraðili eftir því að fá að vera snemma í ferlinu. Nokkur tölvupóstsamskipti áttu sér stað á milli sóknaraðila og varnaraðila í framhaldinu.

Í ljósi framangreindra samskipta aðila máls þessa verður ekki hjá því komist að hafna kröfu varnaraðila um að vísa málinu frá nefndinni á grundvelli 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, enda liggur fyrir að sóknaraðili hafi borið mál sitt upp við varnaraðila, en ekki hafi tekist að leysa það.

Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki hefur engar heimildir til að vísa máli frá á þeim grundvelli að réttaróvissa ríki um málið en verður þvert á móti að leysa úr því á grundvelli fyrirbyggjandi réttarheimilda. Er því hafnað kröfu varnaraðila um að vísa málinu frá á þeim grundvelli.

Ekki er fallist á að vísa máli sóknaraðila frá úrskurðarnefndinni með vísan til þess að mál sóknaraðila sé til meðferðar almennra dómstóla eða gerðardóms, sbr. d-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Af kvörtun sóknaraðila verður ráðið að mál það sem rekið er fyrir héraðsdómi Reykjavíkur varði fjármögnunar- eða eignaleigusamninga sóknaraðila en ekki kaupleigusamninga þá er mál þetta varðar.

Í 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er fjallað um þau mál sem nefndin fjallar ekki um. Í e-lið 6. gr. samþykktanna kemur fram að nefndin fjalli ekki um þau mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar.

Nefndin leggur þann skilning í kröfu sóknaraðila að hann krefjist þess að úrskurðað verði að varnaraðila beri að endurreikna höfuðstól umræddra kaupleigusamninga og að við þann endurútreikning verði lagt til grundvallar að varnaraðili geti ekki gert viðbótarkröfur vegna gjalddaga sem sóknaraðili hafi fullnaðarkvittanir fyrir. Enda þótt kröfugerðin hefði getað verið skýrari, telur nefndin

að þessi skilningur hafi komið fram með skýrum hætti í málatilbúnaði sóknaraðila og málatilbúnaður varnaraðila tekið mið af honum.

Í máli þessu gerir sóknaraðili enga tilraun til að fjalla um sjö þeirra kaupleigusamninga sem kröfur hans lúta að eða færa rök fyrir kröfum sínum varðandi þá. Þvert á móti fjallar hann einungis um einn þeirra átta kaupleigusamninga. Í ljósi heildarmats Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012, 50/2013 og 337/2013 og þess að krafa sóknaraðila lýtur að undantekningu frá meginreglu kröfuréttar um að kröfuhafi sem fengið hefur minna greitt en hann átti rétt til í lögskiptum aðila eigi kröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt er, verður ekki hjá því komist að vísa kröfu sóknaraðila frá á grundvelli þess að mál þetta sé óljóst og illa upplýst, sérstaklega varðandi kröfur um endurreikning kaupleigusamninga nr. X, Z, Þ, Æ, Ö, R og S, sbr. e-lið 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Sóknaraðili fjallar í kvörtun sinni um kaupleigusamning nr. Y. Varnaraðili gerði athugasemdir við það að sóknaraðili hafi fullnaðarkvittanir fyrir greiðslum af samningnum undir höndum. Sóknaraðili svaraði því til í athugasemdum við greinargerð varnaraðila að kröfugerðin beindist að því að varnaraðila yrði gert að endurreikna samninga í samræmi við tiltekin dómafordæmi. Að fengnum slíkum úrskurði mætti takast á um það fyrir hvaða greiðslum sóknaraðili hefði fullnaðarkvittanir.

Eins og að framan er rakið byggja dómur Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012, 50/2013 og 337/2013 á því að það sé meginregla í kröfurétti að kröfuhafi sem fengið hafi minna greitt en hann átti rétt til í lögskiptum aðila eigi kröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt er. Í dómunum er byggt á því að frá meginreglunni séu undantekningar m.a. um að fullnaðarkvittun kröfuhafa geti að vissum skilyrðum fullnægðum valdið því að kröfuhafi glati frekari kröfu, en tilkalli hans um viðbótargreiðslu af þeim sökum verði þó einungis hafnað við sérstakar aðstæður.

Af framansögðu er ljóst að fyrir verða að liggja fullnaðarkvittanir fyrir greiðslum svo vikið verði frá framangreindri meginreglu í sérstökum aðstæðum. Sóknaraðili hefur enga tilraun gert til að sýna fram á að hann hafi undir höndum fullnaðarkvittanir, gegn andmælum varnaraðila, en telur þvert á móti að úrskurða beri endurreikning en síðan megi takast á um fyrir hvaða greiðslum sóknaraðili hafi fullnaðarkvittanir. Er það ekki í samræmi við framangreind fordæmi Hæstaréttar þar umfang viðbótarkröfu er eitt þeirra atriða sem skiptir máli við matið á því hvort réttur til endurreiknings á grundvelli fullnaðarkvittana sé yfir höfuð fyrir hendi.

Samkvæmt framansögðu liggur ekki fyrir hvort sóknaraðili hafi fullnaðarkvittanir fyrir greiðslum samkvæmt kaupleigusamningi Y. Þá liggur ekki fyrir hvort önnur skilyrði sem kveðið er á um að uppfylla verði svo vikið verði frá framangreindri meginreglu, sbr. dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012, 50/2013 og 337/2013, séu uppfyllt.

Í ljósi framangreinds er mál sóknaraðila varðandi kaupleigusamning nr. Y svo óljóst og illa upplýst að ekki verður hjá því komist að vísa kröfu hans frá úrskurðarnefndinni, með vísan til e-liðar 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Öllum kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er vísað frá.

Reykjavík, 13. desember 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir